Verksamhetsberättelse Swedwatch 2009

Övergripande målsättning
Swedwatchs syfte är att minska sociala och miljömässiga missförhållanden i samband med svenskrelaterade företags verksamhet i Syd. Detta åstadkommes genom att bevaka och informera om företagens verksamhet i Syd. Informationen riktas till näringslivets aktörer, till konsumenter och till allmänheten i stort i syfte att öka dessa gruppers medvetande om företagens positiva och negativa inverkan på välstånd, mänskliga rättigheter och miljö. Swedwatchs mål är att informationen ska bidra till att svenskrelaterade företag agerar i enlighet med fastslagna riktlinjer för miljöskydd och sociala förhållanden och att detta i sin tur leder till förbättringar för människor och miljö i utvecklingsländer. Swedwatch ska dessutom påverka människor att förändra sitt handlande efter att ha tagit del av Swedwatchs information, och bidra till att skapa en dialog mellan företagen å ena sidan och Swedwatch och dess medlemsorganisationer å den andra.

Informationsproduktion
Under 2009 har Swedwatch publicerat sex fallstudier och fem uppföljningar av tidigare rapporter. Swedwatch har även gjort uppdrag åt tre externa uppdragsgivare under 2009. Rapporterna tar avstamp i millenniemålen med fem teman i fokus: miljömässig uthållighet, arbetsvillkor och jämställdhet, lokalbefolkningens villkor, verksamhet i konfliktområden samt goda exempel/best practice.

Fallstudier:
1. *En brännande fråga* (om etanolimport) – miljö, lokalbefolkning och arbetsvillkor
2. *Out of control* (om e-waste) – arbetsvillkor och miljö
3. *Oädel handel* (om tropiskt trä) – miljö och lokalbefolkning
4. *Vägar till ett bättre arbetsliv* – goda exempel
5. *Reviewing Santa's workshop* (om leksakstillverkning) – arbetsvillkor
6. *Svenska skor ger spår i miljön* (om garverier) – miljö

Uppföljningar:
1. *Fruktimport* – arbetsvillkor
2. *Kakao i Västafrika* – arbetsvillkor
3. *Sandvik & Freeport i Papua* – miljö, ursprungsfolk
4. *Metallutvinning* (MakeITfair) – arbetsvillkor, konfliktområden, miljö
5. *Mobiler i Kina och Filippinerna* – arbetsvillkor

Rapporter åt externa uppdragsgivare:

Uppdrag åt Projektet Hållbar Upphandling, Upphandlingsbolaget Göteborg och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL.

Organisationsutveckling

Swedwatch har under 2009 fortsatt att arbeta enligt två huvudstrategier, det vill säga att kansliet främst arbetar med research och rapportskrivning och medlemsorganisationerna arbetar med spridning och kampanjarbete av rapporterna. 2009 har rapporterna varit väl förankrade hos de organisationer som samarbetat kring fallen och genomslaget har därför varit stort i de allra flesta fallen. Swedwatch har också haft en kontinuerlig dialog med företag och branschorganisationer, myndigheter och fack.

I juni 2009 arrangerades en workshop för kansli och medlemsorganisationer där det bland annat fördes diskussioner kring hur metoderna för efterarbetet med rapporter ska samordnas bättre. Under året har minst två av Swedwatchs medlemsorganisationer (Latinamerikagrupperna, Naturskyddsföreningen, Fair Trade Center och Svenska kyrkan) varit inblandade i samtliga rapporter som publicerats. En extern organisation, Sveriges Konsumenter, samarbetade i lanseringen av en rapport om leksakstillverkning i Kina.

En policy för Swedwatchs arbete har antagits under 2009. En metodhandbok har utvecklats i syfte att säkra kvaliteten på rapporterna. En intern utredning om juridiskt skydd (i händelse av stämning) har lett till att en Klagomålsinstans har införts på hemsidan med rutiner för eventuella klagomål från granskade företag eller personer. Kompetensutveckling i kvalitativ och kvantitativa metoder har genomförts med kansliet. Vad gäller uppdrag åt externa uppdragsgivare inriktar sig SwedWatch som tidigare på att sälja uppdrag till offentliga institutioner, till exempel kommuner och landsting. Granskningarna är offentliga. Swedwatch genomför inte kommersiella uppdrag åt företag.

Swedwatch har under året haft ett antal dialoger med företag och branschorganisationer som granskats i rapporterna. Den kontakt som 2008 inleddes med möten med forskargruppen SuRe (Sustainability Research Group) på Handelshögskolan har fördjupats och utvecklats i ett mindre samarbetsprojekt och en gemensamt arrangerad workshop om leverantörsansvar, båda under hösten 2009.

Swedwatch har under 2009 märkt en ökad efterfrågan på avtalsuppföljningar och riskanalyser från kommuner och landsting. En handfull sådana uppdrag har genomförts av Swedwatch under 2009.

I september 2009 kom regeringens besked att Sidas infobidrag minskar med över 50 procent från januari 2010. Beskedet ledde till att budgeten för sista kvartalet reviderades och verksamhet och organisation fick anpassas till de nya förutsättningarna.

En konsekvens av nedskärningen blev att det treåriga avtal som Swedwatch tecknat med Naturskyddsföreningen (2009-2011) sades upp vid årsskiftet 2009/2010.

Kansli

Swedwatchs styrelse har under året rekryterat en ny kanslichef, Viveka Risberg, som anställdes i augusti. Förutom kanslichefen bestod kansliet av fyra researchers fram till i december då en anställd sades upp på grund av arbetsbrist (i och med Sidas nedskärning).

Styrelse
I Swedwatchs styrelse sitter representanter från Swedwatchs fem medlemsorganisationer: Naturskyddsföreningen, Svenska Kyrkan, Latinamerikagrupperna, Miljöförbundet Jordens Vänner och Fair Trade Center.

Årsmötet beslöt att välja in följande personer i styrelsen: Per Anders Jande som ordinarie ledamot och Josefin Olsson som suppleant för Miljöförbundet Jordens Vänner, Anna Sundbaum som ordinarie och Agneta Gunnarsson som suppleant för Fair Trade Center, Henrik Fröjmark som ordinarie och Gunnel Axelsson Nycander som suppleant för Svenska kyrkan, Lena Eriksson som ordinarie och Mikael Karlsson som suppleant för Naturskyddsföreningen, Marcus Berglund som ordinarie och Pontus Björkman som suppleant för Latinamerikagrupperna.
Till ordförande valdes Lena Eriksson och till vice ordförande Henrik Fröjmark.

Fram till årsmötet i juni 2009 utgjordes styrelsen av ordinarie ledamöterna Gunnel Axelsson Nycander (Svenska Kyrkan), Karin Höök (Naturskyddsföreningen), Pontus Björkman (Latinamerikagrupperna), Josefin Jonsson (Miljöförbundet jordens vänner), Anna Sundbaum (Fair Trade Center). Suppleanter var Mikael Karlsson (Naturskyddsföreningen), Maria Nilsson (Miljöförbundet jordens vänner) och Minna Janusson (Fair Trade Center).

Styrelsen har sammanträtt sex gånger under året.

Fallstudier 2009

Nedan följer en kort beskrivning av varje fallstudie,[1] *dess mediala genomslag och påverkan.*

1. En brännande fråga - en rapport om etanolimport

Rapporten *En brännande fråga* handlar om import av etanol från Brasilien och planerad produktion av etanol i Tanzania. Företaget som stod i fokus var Sekab, den största aktören på den svenska marknaden. I rapporten granskades hur företaget levde upp till påståendet att de levererade verifierat hållbar etanol från Brasilien, samt vilka villkor som gällde för satsningen på att producera etanol i Tanzania.

Medialt genomslag: Rapporten skrevs i samarbete med Naturskyddsföreningen, Svenska kyrkan och Latinamerikagrupperna och den publicerades 13 februari. Den uppmärksammades i Svenska Dagbladet, Rapport, Sydsvenskan, Göteborgsposten, Dagens Finans, Euroinvestor, Kyrkans tidning, Miljöaktuellt, Webfinanser, Dagens Miljö, SR Västerbotten, Allehanda.se, Land Lantbruk samt i flera

[1] En ”fallstudie” är en rapport som inkluderar en fältstudie och som ofta granskar ett ämne för första gången. Uppföljningen görs i regel runt ett år senare, men det kan också dröja längre.

lokala medier. Rapporten var underlag i ett riksdagsseminarium och har använts i olika sammanhang av organisationer och forskare under året som har gått.

Utveckling: Sekab har, på grund av dåliga finanser och ägartryck, börjat fasa ut importen av etanol från Brasilien. Vidare är satsningen på etanolproduktion i Tanzania såld till företaget Eco Development där den förre vd:n är en av huvudägarna. Denna utveckling var inte en följd av rapporten eller Swedwatchs arbete, utan handlade om att Sekabs huvudägare – några norrländska kommuner – inte ville finansiera verksamhet i andra länder. Utvecklingen har dock medfört att det är svårt att avgöra om rapporten har fått några följder för produktionsvillkoren på plats.

2. Out of control – E-waste trade flows from the EU to developing countries

Rapporten *Out of Control* gjordes inom projektet makeITfair och undersökte flödena av elektroniskt avfall från EU till Asien och Afrika. I rapporten framgick att svenska myndigheter inte har prioriterat denna fråga och därför inte kontrollerar att lagstiftningen, som förbjuder export av e-avfall från Sverige till länder utanför OECD-området, efterlevs.

Direkta följder: Swedwatch presenterade sina slutsatser och deltog i diskussionen på ett möte med svenska myndigheter som ansvarar för frågan (tull, polis, åklagarmyndigheter, Naturvårdsverket etc). Ett resultat av mötet var att kontrollen ska skärpas, myndigheterna samarbeta i större utsträckning och att flödena av det svenska avfallet ska kartläggas bättre. Rapporten togs vid två tillfällen upp i riksdagen.

3. Oädel handel - en rapport om import av tropiskt trä

En rapport som handlar om importen och försäljningen av tropiska träslag publicerades den 12 juni i samarbete med Naturskyddsföreningen. Swedwatch undersökte sex företag inom byggvarubranschen som säljer, eller hade sålt, produkter som innehåller tropiskt trä i någon form. Underökningen visade bland annat att fem av sex företag säljer produkter som innehåller eller är gjorda av tropiskt trä. För majoriteten av dem utgjorde de tropiska träslagen en mindre del av verksamheten. Samtidigt är den totala svenska importen av tropiskt trä långtifrån försumbar.

Det enda av företagen som valt att sluta marknadsföra tropiskt trä, Tarkett, hade tagit det beslutet efter uppmärksamhet av bland annat Naturskyddsföreningen, vid tidigare granskningar.

Medialt genomslag: Rapporten lanserades i Rapport Morgon den 12 juni och uppmärksammades sedan i bland annat Ekot/Sveriges radio, SvD, Kommunalarbetaren, Skogsaktuellt och Dagens handel.

Lansering/kampanj: Rapporten har utgjort underlag för Naturskyddsföreningens diskussioner med företag som handlar med tropiskt trä, och för uppdatering av information om trädgårdsmöbler. Slutsatserna i rapporten har också använts i samband med uppföljning av FLEGT-processen där Naturskyddsföreningen har uttryckt ståndpunkter.

Direkta följder: I januari 2010 meddelade företaget Kährs golv att de fasar ut allt tropiskt trä från sitt sortiment. Utfasningen pågår under 2010, därefter ska allt tropiskt trä vara borta. Beslutet gäller alla marknader företaget verkar på.

4. Vägar till ett bättre arbetsliv – tre svenska företags försök att skapa bättre villkor

En viktig roll Swedwatch har är att, vid sidan om att granska missförhållanden, också lyfta fram goda exempel på företag som flyttar fram CSR-agendan. Rapporten *Vägar till ett bättre arbetsliv* gjordes i samarbete med Svenska kyrkan och Fair Trade Center och är Swedwatchs första rapport som studerar best practice/goda exempel. Tydliga ställningstaganden när det gäller fackliga rättigheter och levnadslöner leder till konkreta förbättringar för de anställda, visade rapporten. Den illustrerar också hur facklig verksamhet underifrån kan stödja det CSR-arbete som bedrivs ovanifrån och vice versa.

Rapporten bekräftar tidigare forskning som visar att arbetet med uppförandekoder och fabriksinspektioner kan skapa förbättringar på områden som hälsa och säkerhet, vilket skett hos Lindex leverantörer. Samtidigt utgör fackföreningar och kollektivavtal centrala verktyg för att involvera de anställda i förändringsarbetet på fabrikerna. Arbetarna på Trelleborgs fabriker i Sri Lanka är organiserade, vilket innebär att det sker en kontinuerlig, oberoende övervakning av arbetsvillkoren, genom fackklubben. Det göteborgska klädföretaget Dem Collective i Sri Lanka är pionjärer inom etisk klädproduktion och har satt ribban extra högt genom att erbjuda sina anställda levnadslöner och kontrollera hela leverantörskedjan.

Medialt genomslag: Rapporten uppmärksammades i Dagens Nyheter, miljöaktuellt.se, miljostrategen,se, tcotidningen.se, gp.se och csripraktiken.se.

Lansering: Den 26 oktober anordnade Swedwatch, makeITfair och SuRe-gruppen[2] en workshop om leverantörsansvar på Handelshögskolan i Stockholm, i samband med rapportens publicering. De tre undersökta svenska företagen Lindex, Trelleborg och DEM Collective närvarade på konferensen liksom representanter från organisationer, fack, universitet och näringslivet. Rapporten utgjorde diskussionsunderlag om vägar för företag att ta socialt leverantörsansvar. Fair Trade Center har spridit rapporten via gängse kanaler; hemsida, nyhetsbrev och sina nätverk, däribland Rena Kläder.

Direkta följder: Det är svårt att bedöma vad en rapport om goda exempel får för direkta effekter. Undersökningen tjänar som inspirerande och upplysande exempel för andra företag att dra sina egna slutsatser av. Uppmärksamheten kring de positiva och mätbara effekterna av facklig föreningsfrihet och bra system ger förhoppningsvis bränsle åt andra svenska företag som verkar i Syd och vill åstadkomma förbättringar. Swedwatchs studie visar dessutom att det inte bara är möjligt med facklig organisering, det är dessutom bra för omsättning och produktivitet.

[2] Sustainable Research Group, Handelshögskolan i Stockholm

5. Reviewing Santa's workshop – en rapport om leksakstillverkning i Kina

Den 2 december lanserade Swedwatch sin andra omfattande granskning av arbetsvillkoren i den kinesiska leksaksindustrin, i samarbete med Fair Trade Center och Sveriges Konsumenter. Swedwatch och Fair Trade Center gjorde en första granskning av den svenska leksaksbranschen 2004. Fem år senare har fyra av de kinesiska fabrikerna besökts på nytt av SwedWatch, samt två nya fabriker. Den nya granskningen visade att arbetsvillkoren förbättrats på kinesiska leksaksfabriker, men att det ännu återstår mycket för att leksaksarbetarna ska ha bra villkor. Arbetsvillkoren innebar i vissa fall över 70 timmars arbetsvecka med felaktig övertidsersättning, inget medinflytande och bristande säkerhet. Månaderna innan jul är arbetstiderna extra långa för att de svenska butikerna ska hinna få sina leveranser i tid.

Lansering/kampanjarbete: I samband med lanseringen av Fair Trade Centers och SwedWatchs rapporter arrangerades en heldagskonferens i Stockholm med ett 70-tal deltagare. Representanter från fackföreningsrörelsen, leksaksföretagen, den internationella branschorganisationen ICTI, journalister och konsumentföreningar deltog. Huvudtalare på konferensen var den kinesiske arbetsrättsaktivisten Han Dongfang, inbjuden av Sveriges Konsumenter.

En broschyr med kortfattad information från Swedwatchs granskning och Fair Trade Centers genomgång av återförsäljarnas CSR-arbete trycktes i 5 000 exemplar och spreds. Ett restaurangvykort med en önskelista från konsumenten till leksaksföretagen trycktes och spreds i 50 000 exemplar över hela Sverige. Enskilda konsumenter kunde skicka in sin önskelista till olika återförsäljare eller ge vykortet i butiken när man julhandlade. Fair Trade Center och Sveriges konsumenter spred materialet inom sina nätverk. Föreläsningar hölls på julmarknaden Schysst jul på ABF-huset och LO TCO:s Biståndsnämnds lunchseminarium.

Medialt genomslag: Rapporten uppmärksammades i rikstäckande media, bland annat i Rapport morgon i SVT, Nyhetsmorgon i TV4 (debatt samt nyhetsinslag i Nyheterna), TT, dn.se, di.se, Göteborgs-Posten, Tidskriften Arbetaren, Borås Tidning Eskilstuna-Kuriren och Uppsalas gratistidning 18-minuter. Råd & Rön skrev ett större uppslag om granskningen. Rapporten fick genomslag även i Norge med en artikel i Aftonposten samt Norwatch som skrev och gick ut med nyheten.

Direkta följder: Leksaksrapporten publicerades sent under 2009, i december. Det har därför gått för lite tid för att mäta vilka förändringar som skett efter att rapporterna släppts. Trots detta har flera av leksaksföretagen redan under pågående granskning vidtagit åtgärder för att ytterligare intensifiera sitt arbete samt utlovat förbättringar i uppföljningen av sina sociala krav. Åhlénsgruppen påtalade ett flertal konkreta åtgärder och genomförde under hösten egna inspektioner hos sina viktigaste leksaksleverantörer i Kina. Swedwatch och Swedwatchs kinesiska konsult besökte också Åhléns huvudkontor och presenterade resultaten i detalj, inbjudna av Åhléns. Top-toy meddelade i sin respons på rapporten att företaget bland annat skulle tillsätta en ny Global Sustainibility Manager, revidera sin uppförandekod och förbättra informationen på sin hemsida. Brio skrev i sin kommentar att företaget förstår att deras egna kontroller och ansträngningar hittills inte varit nog och att de

efter Swedwatchs rapport ökar ansträngningarna ytterligare. I februari 2010 skickade Swedwatch och Fair Trade Center ett brev till ICTI för att förmå branschorganisationen att genomföra rekommenderade förändringar i sitt kontrollsystem. Brevet skickades gemensamt med organisationer i fem europeiska länder samt Hongkong.

6. Svenska skor sätter spår i miljön - en rapport om läderproduktion till skor

Under hösten granskades de fem största skoföretagen på den svenska marknaden, med avseende på miljöeffekterna från produktionen av lädret i deras skor. Rapporten skrevs i samarbete med Naturskyddsföreningen och lanserades den 10 december. Företagen som ingår i rapporten är Vagabond, Ecco, Nilson Group, ANWR och Scorett. Granskningen visade att garverierna inte hade fått ta del av företagen miljörelaterade krav, att det var dålig efterlevnad samt mycket bristfällig kontroll. Effekterna syntes i form av svåra föroreningar runt garverierna.

Medialt genomslag: Rapporten uppmärksammades i Göteborgsposten, Dagens Nyheter, svt-web, Hallands nyheter, tidningen Miljö & Utveckling samt i flera nättidningar. Under arbetet med rapporten uttryckte flera av de granskade företagen en önskan att få hjälp att komma framåt i arbetet med dessa frågor.

Direkta följder: Naturskyddsföreningen och Rena kläder har haft rundabordssamtal med skobranschen där det framgick att flera skoföretag nu vidtar flera åtgärder för att få bättre kontroll även av garverierna. Skoföretaget Vagabond har till exempel genomfört egna inspektioner på ett flertal garverier för att välja vilka de i framtiden kan arbeta med, med stor sannolik som ett resultat av rapporten. Branschens engagemang är en följd inte bara av denna rapport utan av ett kampanjarbete där Swedwatchs rapport ingick. Naturskyddsföreningen har dessutom gett ut två ytterligare rapporter om skor och miljö 2009.

Uppföljningar 2009

1. Fruktimport från Chile: *Skärpta krav men bristande uppföljning*

I början av 2009 publicerade Swedwatch en uppföljning av en rapport om svensk fruktimport (*Människor och miljö i fruktindustrin,* 2005) i samarbete med Latinamerikagrupperna och Svenska Kyrkan. Uppföljningen granskade de tre största importörerna (ICA, Saba/Dole och Everfresh) vilka dominerar den svenska marknaden. Den visade bland annat att företagen hade skärpt sina leverantörskrav sedan 2005, vilket var en av Swedwatchs rekommendationer 2005. Däremot brister samtliga företag fortfarande vad gäller det egna uppföljningsarbetet av hur kraven implementeras.

En annan positiv förändring som kom fram var att företagen numera väljer att köpa mindre frukt på den öppna marknaden och att de i högre grad prioriterar långsiktiga samarbeten med sina leverantörer. Detta är ett bra beslut om man vill kunna påverka sina leverantörer och få kontroll över

kedjan på sikt. Vidare köper företagen numera i princp enbart frukt som är certifierad enligt systemet GlobalGap, vilket bl a innebär att frukten är odlad med krav på hälsa och säkerhet för de anställda.

Uppföljningen visade också på en ökad konsumtion av KRAV- och Rättvisemärkt frukt. Swedwatchs rapport kan, som en av flera faktorer, ha bidragit till denna utveckling.

Medialt genomslag: SvD, E24 Näringsliv, GP, gp.se, Land Lantbruk, Västerbottenskuriren, Testfakta, Fri Köpenskap, Tidningen Market, ICA Nyheter

2. Kakao – arbetsförhållanden i Ghana och Elfenbenskusten: *Fortfarande inga kontroller*

2006 publicerade Swedwatch en rapport i samarbete med Svenska Kyrkan om förhållandena på kakaoplantagerna i Ghana och Elfenbenskusten. Barnarbete, tvångsarbete och hälsovådlig användning av bekämpningsmedel var några av de problem som studien visade på. Swedwatchs uppföljningsrapport som publicerades på skärtorsdagen 2009 avslöjade att Nestlé och Cloetta-Fazer fortfarande inte hade några kontroller av arbetsförhållandena på odlingarna. Kraft Foods kontrollerade inte merparten av sina inköp, även om företaget började köpa in viss mängd kakao som certifierats av Rainforest Alliance 2007. Starten av ett för branschen gemensamt kontrollsystem via International Cocoa Initiative (ICI) har successivt flyttats framåt i tiden.

Medialt genomslag: Swedwatchs uppföljning lanserades i samarbete med Svenska kyrkan och fick massiv uppmärksamhet i media - med god marginal det största mediegenomslaget under 2009. Rapporten uppmärksammades bland annat i en stor artikel i SvD, Sveriges Radio (Ekot och p3s Nyheter), TT-telegram i en mängd lokala tidningar samt inslag i TV4:s Nyheterna.

Lansering/kampanj: Swedwatch och Svenska kyrkan deltog i ett dialogmöte med chokladindustrin den 15 april. Medverkade gjorde chokladindustrins branschorganisation Chokofa, branschorganisationen Livsmedelsindustrierna, Global Chocolate & Cocoa Coalition, Kraft Foods, Cloetta och ActionAid. Chokladindustrin berättade mer om sitt internationella initiativ och Swedwatch och Svenska kyrkan bidrog med sina kommentarer på dess arbete.

Direkta följder: Cloetta lanserar Rättvisemärkt choklad i januari 2010. Chokladindustrin har hört av sig till Swedwatch i början av 2010 av intresse att fortsätta dialogen, och kompetensutveckla sin personal inom CSR-området.

3. Sandvik och Freeport i Papua: *Ägarna kräver bättre miljöriskhantering*

I juni 2009 publicerade Swedwatch en uppföljning till två tidigare rapporter om svenska kopplingar till det kontroversiella gruvbolaget Freeport (*Sandvik och Papua – Två företag i konflikten om Papua* samt *AP-fonderna har aktier i Freeport,* 2006*)*. Uppföljningen gjordes i samarbete med

Miljöförbundet Jordens Vänner. Freeport bryter guld och koppar i den indonesiska provinsen Papua och anklagas bland annat för att agera i strid mot FN:s konvention om biologisk mångfald. Företaget använder ett naturligt flodsystem för transport och deponering av så kallad anrikningssand, vilket är en gammaldags metod som många länder och långivare på senare tid har tagit avstånd från. Freeport har också fått kraftig kritik för oetiska betalningar till den indonesiska militären under årens lopp. Andra, Tredje och Fjärde AP-fonden har aktier i bolaget. När Swedwatchs första rapport publicerades 2006 förde fonderna ingen aktiv ägardialog med utländska bolag. Sedan dess har detta förändrats och fonderna samarbetar inom ramen för Etikrådet för att försöka påverka utländska bolag på gemensam väg.

Utveckling: Som en av Freeports nyckelleverantörer är Sandvik på plats med cirka 350 anställda inne på gruvområdet. Swedwatch har flera gånger lyft frågan om Sandviks kundansvar i problematiska gruvprojekt. Uppföljningen visade att det svenska bolaget anser sig ha små eller obefintliga möjligheter att påverka kunder inom områden som ligger utanför företagets direkta verksamhetsområde hos kunden. Samtidigt tolkar Swedwatch Sandviks svar som att företaget de senaste åren har tagit steg i riktning mot ett kundansvar generellt sett, genom att göra riskanalyser av kunder, föra dialog med dem kring sociala och miljömässiga aspekter samt öppna upp för möjligheten att som yttersta alternativ avsäga sig uppdrag och välja bort kunder. I förhållande till Freeport hade dock ingen kritik framförts och Sandvik tycker att gruvbolaget sköter både miljö- och människorättsaspekterna av verksamheten väl.
Inom den egna verksamheten har Sandvik försökt öka andelen papuaner bland sina anställda sedan 2006, i linje med Swedwatchs rekommendationer.

Direkta följder: I juni 2009 lade de tre fonderna fram en resolution på Freeports stämma, tillsamman med pensionsförvaltare i Nederländerna och USA. Syftet var att få Freeport att ta in en miljöexpert i styrelsen för att på bästa sätt hantera bolagets miljörisker. Resolutionen fick ett oväntat starkt stöd, cirka en tredjedel av rösterna, men bolaget argumenterade emot förslaget.

4. Metallutvinning i utvecklingsländer: *Utökad dialog och mer påverkansarbete*

Swedwatch publicerade inom projektet makeITfair en uppföljning om elektronikföretagens ansvar för mineralerna som de använder i sina produkter. Elektronikindustrin är en stor slutkonsument av mineraler som utvinns i problematiska gruvor i utvecklingsländer. Exempelvis använder industrin 35 procent av världens tenn och 25 procent av världens cobolt. MakeITfair rekommenderar företagen att verka för en mer hållbar gruvdrift i dessa regioner, i samarbete med andra aktörer (regeringar, gruvbolag, internationella biståndsorgan etc).

MakeITfairs uppföljning visade på en stor skillnad mellan företagen. 18 av 24 marknadsledande bolag svarade på makeITfairs enkät. HP, Motorola, Philips, Samsung och Sony Ericsson låg i täten till följd av att de påbörjat försök till att spåra var mineralerna kommer från. Mobil- och dataföretagen tenderade att ha kommit längst, medan spel- och MP3-företagen låg efter.

Utveckling: Under året förde makeITfairs organisationer en löpande dialog med enskilda bolag och elektronikindustrins samarbetsorgan i denna fråga. Branschorganen har gått från att inte arbeta med mineralfrågan till att undersöka sin påverkansmöjlighet och aktivt samarbeta med andra aktörer för att se hur de kan bidra till bättre förhållanden i gruvområden i exem-pelvis Kongo-Kinshasa. Dialogen och rapporteringen i ämnet kommer att fortsätta under 2010.

5. Mobiler i Kina och Filippinerna: *Viktiga förbättringar gjorda*

Rapporten *Silenced to Deliver - Mobile phone manufacturing in China and the Philippines* från 2008 gjordes inom projektet MakeITfair och visade på få eller icke existerande möjligheter för anställda att påverka sin arbetssituation, olaglig övertid, stora hälso- och säkerhetsproblem på fabrikerna samt problematiskt låga minimilöner. Uppföljningen uppmärksammade viktiga förbättringar som gjorts sedan dess på två fabriker som tillverkar mobilladdare åt Nokia, Motorola, Samsung och LG. De gällde bland annat ökade påverkansmöjligheter för de anställda, stora investeringar i hälsa och säkerhet samt upprustade sovsalar och kök. Övertids- och lönenivåerna samt problematiska hälsotester före anställning hörde till de problem som fortfarande måste åtgärdas.

Rapporter som skrivits, men inte lanserats 2009

Soja- och köttimport från Brasilien

Swedwatch har undersökt soja- och nötköttsproduktion i brasilianska Amazonas, och den svenska importen. Fallstudien har tagits fram i samarbete med Latinamerikagrupperna och Miljöförbundet Jordens Vänner. Den blev försenad på grund av sjukdom och fältstudien lades ut på konsult. Rapporten lanserad i mars 2010.

Textilieuppföljning

Swedwatch och Naturskyddsföreningen har tidigare publicerat två rapporter om miljökonsekvenserna av textilproduktion: *Textilier med ett smutsigt förflutet* (2007) om hemtextil och *Den blinda klädimporten* (2008) om kläder. En uppföljning som täcker båda dessa rapporter är påbörjad under 2009 och lanseras 2010.

Antologitexter om monokulturer i Latinamerika

Swedwatch har samlat de viktigaste resultaten från fyra rapporter som handlar om export av jordbruks- och skogsbruksprodukter från Latinamerika. Fokus ligger på de miljömässiga och sociala problem som uppstår i produktionen. Antologin kommer att publiceras av Latinamerikagrupperna under 2010.

Externa uppdrag 2009

Västra Götalandsregionens, Region Skånes och Stockholms läns landstings gemensamma projekt för hållbar upphandling har under 2009 anlitat Swedwatch för flera uppdrag: att utforma ett frågeformulär som hjälper landstingen att följa upp deras sociala krav, och att arrangera en studieresa för landstingen till Tirupur i Södra Indien. Deltagarna besökte bland annat textilindustri, frivilligorganisationer och fack och fick se de problem som textilindustrin lett till i området.

Under hösten 2009 påbörjade Swedwatch två avtalsuppföljningar; en gällande kirurgiska instrument från Pakistan för Stockholms läns landsting (SLL) och en gällande operations- undersökningshandskar från Malaysia för Västra Götalandsregionen (VGR). Rapporterna publiceras 2010.

Swedwatch påbörjade även arbetet med att genomföra en riskanalys över fyra prioriterade varugrupper: Instrument och rostfria sjukvårdsartiklar, Operationsartiklar, Handskar, sprutor och kanyler samt Förbandsartiklar. Swedwatch undersökte hur produktionskedjan ser ut och var de stora miljömässiga och sociala riskerna finns inom respektive varugrupp.

Slutligen, som en del av Swedwatchs granskning av leksakstillverkning i Kina undersökte Swedwatch tre företag som hade avtal med Upphandlingsbolaget Göteborg och en av deras vardera fabrik i Guangdong i Kina. Uppdraget var en avtalsuppföljning på uppdrag av Upphandlingsbolaget Göteborg.

makeITfair

Swedwatch fortsatte under 2009 sin granskning av elektronikbranschen, inom ramen för projektet makeITfair, som drivs tillsammans med systerorganisationer runtom i Europa.[3] I Sverige deltar Swedwatch, Fair Trade Center och Svenska kyrkan i projektet. Målet är att elektronikbranschen ska ta ett större ansvar vad gäller etik och miljö, ett ansvar som inbegriper produkternas hela livs- och produktionscykler.

Under 2009 publicerade Swedwatch en rapport och två uppföljningar om elektronikbranschen: rapporten *Out of Control* (om e-avfall), en uppföljning om metaller i elektronik och en uppföljning till rapporten *Silenced to Deliver* om mobiltelefontillverkning i Kina. Utöver detta fortsatte arbetet med att sprida konsumentguider, makeITfairs skolmaterial för högstadie- och gymnasieelever samt dialogmöten med världens marknadsledande företag på mobil-, data-, spel- och mp3sidan. Skolmaterialet spreds bland annat under lärarseminarier i samarbete med Globala Skolan. Eftersom projektet särkilt försöker nå ut med information till unga konsumenter, spreds konsumentguider och annat material också via Svenska Kyrkans Unga, Röda Korsets Ungdomsförbund, Rättviseakademin, Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU) och Chalmers Studenter för Hållbarhet.

[3] MakeITfairs arbete inleddes under 2007. Projektet koordineras av nederländska SOMO. Övriga deltagare är, förutom de svenska deltagarna, FinnWatch (Finland), Germanwatch (Tyskland), Verbraucher Initiative (Tyskland), Karat (Polen), Cividep (Indien), Sacom (Kina) samt ACIDH (Kongo-Kinshasa). SwedWatch deltar som researchorganisationer och Fair Trade Center och Svenska kyrkan som kampanjorganisationer.

MakeITfair har tagit fram en gemensam hemsida som under 2009 hade 66,131 unika besökare. Sedan 2008 har projektet även en Facebook-grupp med över 700 medlemmar (främst svenskar).

MakeITfair finansieras genom medel från EU-kommissionen. Sida och Svenska kyrkan står för medfinansiering för den svenska delen av arbetet. Arbetet redovisas separat till EU-kommissionen och denna redovisning skickas årligen även till Sida.

Interpellationer

I en interpellation i riksdagen den 16 april 2009 frågar Bodil Ceballos (mp) statsråd Gunilla Carlsson (m) om hon kommer att utgå från Swedwatchs rekommendationer vid en eventuell bedömning av beviljande av biståndsmedel för etanolprojektet i Tanzania.
Samma datum ställde Rosita Runegrund (kd) en skriftlig fråga till miljöminister Andreas Carlgren (c) om vilka åtgärder som ska vidtas för att förhindra olaglig export av e-avfall till utvecklingsländer. Runegrund refererade till rapporten *Out of Control* (Swedwatch/makeITfair).

Seminarier, workshops

Den 26 oktober anordnade Swedwatch, makeITfair och forskargruppen Sustainability Research Group (SuRE) på Handelshögskolan en workshop med fokus på nya metoder och strategier för ansvarsfull styrning inom leverantörskedjan. Syftet var att skapa en mötesplats för utbyte av kunskap om goda exempel. På workshopen deltog ett 100-tal representanter från företag, universitet och civilsamhälle för att diskutera hur företag kan agera mer proaktivt och hur olika verktyg och metoder kan hjälpa till att skapa långsiktiga och hållbara förbättringar i utvecklingsländer och övergångsekonomier.

Samverkan med medlemsorganisationerna

Swedwatchs medlemsorganisationer har samarbetat i samtliga fallstudier och uppföljningar 2009. Naturskyddsföreningen medverkade i rapporten om etanol, tropiskt trä och garverier, Svenska kyrkan i rapporterna om frukt och kakao, etanol och goda exempel, samt en förstudie om Västsahara (ej publicerad). Fair Trade Center var inblandad i rapporten om goda exempel och leksaker, Latinamerikagrupperna i studierna om frukt och etanol samt antologin. Miljöförbundet Jordens Vänner samverkade i rapporten om Sandvik & Freeport och makeITfair-projektet har publicerat rapporter om metaller i Kongo & Zambia, mobiler i Kina samt elektronikavfall.

Naturskyddsföreningen
Etanolrapporten är upplagd på Naturskyddsföreningens hemsida. Rapporten är inte använd till någon kampanj. Rapporten om import av tropiskt timmer har utgjort underlag för diskussioner med företag som handlar med tropiskt trä. Rapporten utgör ett viktigt underlag för uppdatering av information om trädgårdsmöbler. Slutsatserna i rapporten har också använts i samband med uppföljning av

FLEGT-processen (EU-kommissionens handlingsplan för *Forest Law Enforcement, Governance and Trade*) där föreningen har uttryckt ståndpunkter. Rapporten var ganska försenad och därmed missades planerad synkronisering med andra aktiviteter, t ex tänkt samordning med andra svenska miljöorganisationer, varvid genomslaget blev begränsat. Rapporten har ett stort värde även under 2010 i och med det internationella biologiska mångfaldsåret. Rapportens innehåll har ett mindre utspelsvärde men ett tungt underlagsvärde. I januari 2010 meddelade företaget Kährs golv att de fasar ut allt tropiskt trä från sitt sortiment.

Naturskyddsföreningen släppte under hösten två egna rapporter om farligt innehåll i skor, därefter kom Swedwatchs rapport om garverier. Som en följd av kampanjen tog skobolagen själva kontakt med Naturskyddsföreningen. De visade stort intresse för att börja arbeta med att miljöanpassa produktionen och har bildat en grupp som tar hjälp av CSR- och miljökonsulter i arbetet.

Under året höll representanter för Naturskyddsföreningen flera föredrag som utgick från de rapporter som Swedwatch publicerat i samarbete med organisationen. Naturskyddsföreningen har över 180 000 medlemmar och en välbesökt hemsida. Samtliga rapporter som Naturskyddsföreningen publicerat länkas till hemsidan och är tillgänglig både för medlemmarna och den intresserade allmänheten.

Svenska Kyrkan

Svenska kyrkan har samarbetat med Swedwatch i rapporterna om frukt och kakao, etanol och goda exempel, samt en icke publicerad förstudie om Västsahara. Alla rapporter som Svenska kyrkan är inblandad i har åtföljts av pressmeddelande samt aktivt arbete gentemot olika media. I samtliga fall under 2009 har Svenska kyrkan nämnts i en eller flera artiklar relaterade till rapporterna. Rapporterna sprids internt inom kyrkan via intranät och mail till internationella grupper inom stift och församlingar. MakeITFair användes också till Kyrkornas globala vecka och låg till grund för kyrkornas gemensamma kampanj kring mobiltillverkning och insamling av mobiler för återvinning.

Fair Trade Center

Fair Trade Center publicerade goda exempel-rapporten *Vägar till ett bättre arbetsliv* på sin hemsida samt skrev om den i FTC:s nyhetsbrev som når cirka 3 000 läsare. I samband med Swedwatchs fallstudie om leksaker gjorde Fair Trade Center och Sveriges Konsumenter en rapport om de åtta största leksaksåterförsäljarna på den svenska marknaden. Etikbarometern (www.etikbarometern.se) uppdaterades och en kortversion av de två rapporterna togs fram. Undersökningen om leksaker publicerades i rikstäckande media. Resultatet av Fair Trade Centers undersökning presenterades i ett inslag i SVT:s Rapport och TV4:s Nyhetsmorgon samma dag som rapporterna lanserades. I samband med lanseringen av Fair Trade Centers och Swedwatchs leksaksrapporter arrangerades en heldagskonferens på Nalen i Stockholm med ett 70-tal deltagare, då sex av de åtta granskade leksaksföretagen deltog. Representanter från fackföreningsrörelsen, leksaksföretagen, den internationella branschorganisationen ICTI, journalister och konsumentföreningar deltog.

Huvudtalare på konferensen var den kinesiske arbetsrättsaktivisten Han Dongfang, inbjuden av Sveriges Konsumenter.

Dialogmöten med Brio, Åhléns och branschorganet ICTI har ägt rum i form av tre samtal under leksaksgranskningens gång. Swedwatchs och Fair Trade Centers rapporter har skickats till samarbetsorganisationer inom exempelvis Rena Kläder och till företag inom olika branscher som Fair Trade Center träffar vid olika tillfällen.

Latinamerikagrupperna
Information om Swedwatchs arbete har gått ut i Latinamerikagruppernas nyhetsbrev i samband med uppföljningsrapporten om frukt och etanolrapporten. Nyhetsbreven når cirka 7 000 personer. Under årets ledarskapsutbildningar om företags ansvar har flera exempel från Swedwatchrapporter använts, inklusive de kortrapporter som Swedwatch tog fram i början av året (antologitexterna).

Latinamerikagruppernas kampanjstart i februari 2009 utmynnade i att det bildades ideella temagrupper med fokus på etanol och Stora Enso. Dessa har bidragit i ett opinionsbildande arbete genom debattartiklar, föreläsningar, aktioner och kampanjbloggen Störa Enso. Under året har organisationens arbete med att ta fram ett studiecirkelsunderlag pågått, vars bakgrundsmaterial utgörs av bl a Swedwatchrapporter.

Latinamerikagrupperna har under året haft flera partners från Brasilien på besök som talat om eukalyptusodlingar/Stora Enso och etanol, bl a under *Inspiration Latinamerika* och *Klimaforum09* i Köpenhamn. Föreningen har i dialogen med riksdagsledamöter och utrikesdepartementet hänvisat till Swedwatchs arbete. Swedwatchs rapporter har även nämnts i tidskriften Latinamerika och Latinamerikagruppernas hemsidor. I kampanjtabloiden *Mänskliga rättigheter före vinstintressen*, som distribuerats i 90 000 ex, fanns artiklar om etanol och eukalyptus (Stora Enso) med.

Miljöförbundet Jordens Vänner
Miljöförbundet Jordens Vänner samverkade i rapporten om Sandvik & Freeport.

Internationell samverkan

Swedwatch har under året fördjupat samarbetet med organisationer i Kina som arbetar med fabriksinspektion och arbetarutbildning i Syd- och Sydostasien. I workshopen om leverantörsansvar deltog representanter från forskarvärlden, leverantörsleden och den fackliga sfären från Sydafrika, Kina, Bangladesh, Holland, England och Schweiz.

Samarbetet med europeiska partners har fortsatt 2009 främst genom samarbetet inom projektet MakeITfair.

Föreläsningar och dialogmöten

SwedWatchs personal har hållit ett 15-tal föreläsningar under 2009, bland annat i arrangemang av Upphandlingsbolaget Göteborg, Förbundet Agenda 21, Stockholms läns landsting och LO/TCOs biståndsnämnd samt ett föredrag på evenemanget Schysst jul på ABF. Dialogmöten har hållits med bland andra Sandvik, Åhléns, Brio och Clas Ohlson.

Skolsatsning

Som ett led i Swedwatchs satsning på att sprida information om företagsansvar i skolorna har Swedwatchs researchers talat vid ett flertal tillfällen under året; för masterstudenter på Handelshögskolan i Stockholm, för studenter inom master programmet Sustainable Enterprising på Stockholm Reciliance Center, Stockholms universitet och informationsvetare på Mälardalens Högskola. Den webbaserade utbildningsportalen som var planerad att genomföras under treårsperioden för det gamla avtalet sjösätts 2010.

Inom projektet makeITfair har Swedwatch varit med och tagit fram ett internetbaserat skolmaterial som informerat om elektronikproduktion i Syd till bland annat skolor, ungdomsorganisationer och studieförbund som organisationen spridit aktivt under 2009. Detta skolmaterial riktar sig till elever från högstadiet (åk 8) till gymnasiet och fokuserar på globaliseringsfrågor med exempel från elektronikindustrin.

Forskningssamarbeten

Under 2009 samarbetade Swedwatch med Handelshögskolans forskargrupp SuRE (Sustainability Research Group). Forskningsgruppen, som har åtta forskare knutna till sig, har sedan 2003 forskat kring hållbarhet och Corporate Responsibility (CR). Konferensen om nya metoder för ansvarfullt leverantörsarbete anordnades i samarbete med SuRE. Swedwatch föreläste även för skolans masterstudenter, om Swedwatchs arbete och perspektiv. Studenterna fick sedan utföra en undersökning på uppdrag av Swedwatch, om kopplingen mellan CR och lönsamhet.

Under 2009 fördjupades Swedwatchs samarbete med Globala Skolan, främst inom ramen för makeITfair där gemensamma seminarier anordnades för lärare i Uppsala, Strängnäs och Fagersta, liksom ett arrangemang på Kulturhusets Ekoteket i Stockholm. Under 2010 kommer Globala Skolan att delta i Swedwatchs utformning av ett skolmaterial om företagsansvar.

Hemsida och nyhetsbrev

Under 2009 hade Swedwatchs hemsida 80 797 besökare, varav 32 557 unika besökare. Besöken på Swedwatchs hemsida är jämnt fördelade men med en nedgång under sommarmånaderna. Under året utkom tolv nyhetsbrev. I slutet av 2009 prenumererade 2 182 personer på Swedwatchs nyhetsbrev.

Mediegenomslag

Under 2009 var Swedwatch omnämnt i totalt 359 artiklar/TV/radio-inslag, 259 i Sverige, 91 i Norge, sex i Finland, två i Danmark, en i Storbritannien. Totalt skrevs det i 230 källor varav de mest störst räckvidd var SR Ekot, SvT och Svenska Dagbladet. Massivt genomslag fick kakaorapporten i april med nästan 45 miljoner potentiella kontakter genom 189 artiklar och inslag i dagstidningar, webb, TV och radio. Därefter kom leksaksrapporten i december med 23 miljoner potentiella kontakter genom 31 artiklar och inslag.

Grafen visar antal artiklar om Swedwatch 2009. Källa: aitellu

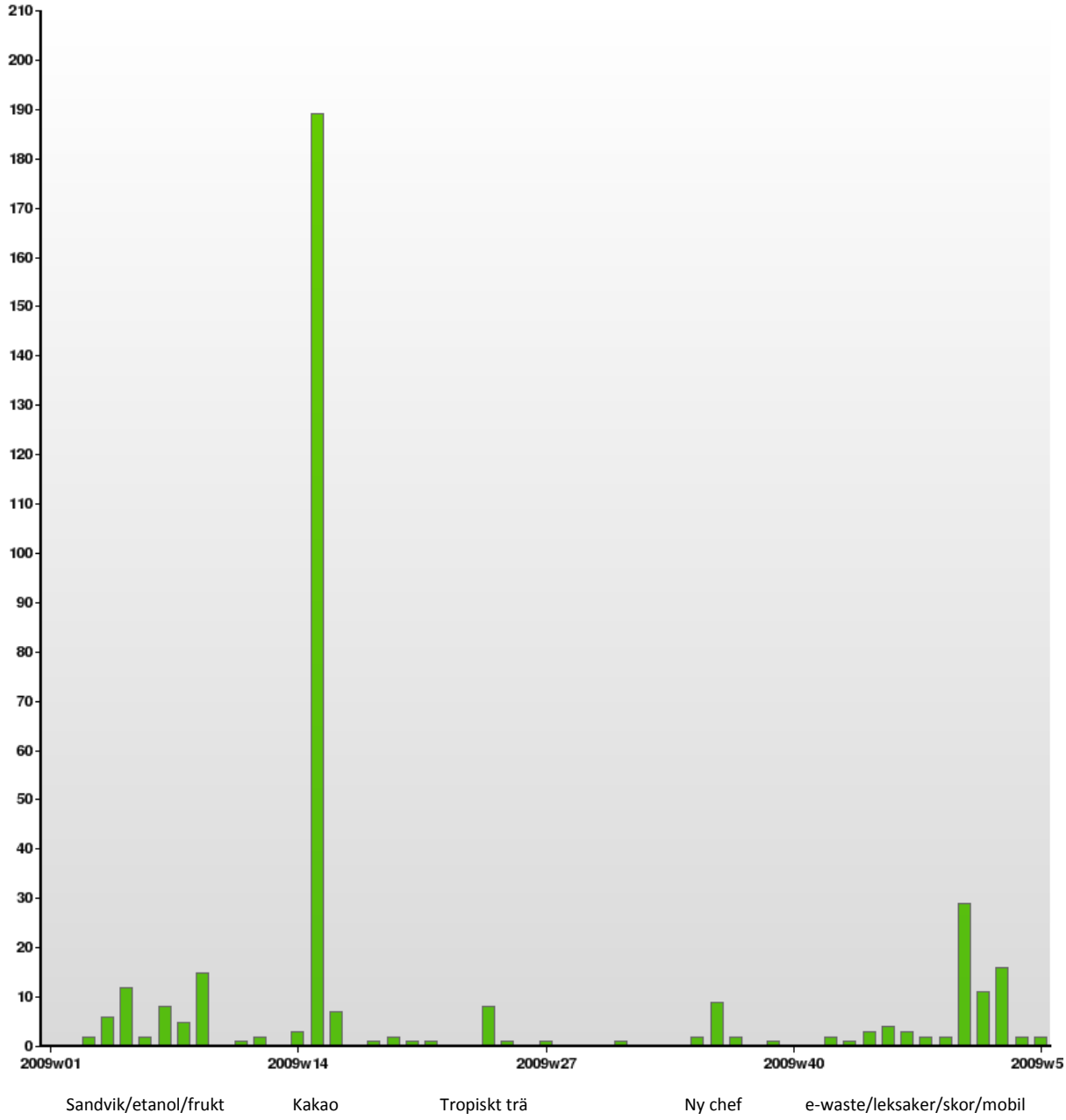

Medial räckvidd

Total räckvidd för samtliga mediala inslag relaterade till Swedwatch under 2009 var 104 miljoner potentiella kontakter. Nedan följer en genomgång av de medier som Swedwatch figurerat i 2009. Siffrorna anger i fallande ordning antal potentiella kontakter och inkluderar riks- och internationella medier. (Ex: fler artiklar i en mindre tidning ger större räckvidd/potentiella kontakter än en enstaka artikel i en tidning med större räckvidd. Därför hamnar t ex DN längre ner på listan än GP. Det har alltså skrivits om Swedwatch fler gånger i GP än i DN.) Procenten anger % av den totala räckvidden.
Källa: aitellu

Medie	Antal kontakter	Procent
SR Ekot	10,989,000	10.79%
Sveriges Television SVT	8,583,000	8.43%
Svenska Dagbladet, SvD - Papperstidningen	8,517,000	8.36%
SR P3 Nyheter	7,326,000	7.19%
TV4 Nyheterna / Nyhetskanalen.se	6,156,000	6.04%
SVT Text-TV	5,722,000	5.62%
SVT Nyhetstecken	5,722,000	5.62%
Göteborgs-Posten, GP - Papperstidningen	5,560,000	5.46%
Göteborgs-Posten GP	5,530,000	5.43%
Dagens Nyheter DN	5,328,000	5.23%
SR International / Radio Sweden - english	3,663,000	3.59%
SR Vetenskapsradion	3,663,000	3.59%
TV4 Play Nyhetskanalen	3,078,000	3.02%
Plus (SVT)	2,861,000	2.81%
Svenska Dagbladet, SvD	2,505,000	2.46%
Expressen.se (Expressen / GT / Kvällsposten)	2,058,000	2.02%
Kommunalarbetaren	1,401,000	1.37%
Aftonbladet	1,201,000	1.17%
Land Lantbruk	920,000	0.9%
E24 Näringsliv	870,000	0.85%
GT (Expressen)	615,000	0.6%
Sydsvenskan (Sydsvenska Dagbladet)	602,000	0.59%
Byggnadsarbetaren - Papperstidningen	468,000	0.45%
Västerbottens-Kuriren	465,000	0.45%
Dagens Industri, DI	402,000	0.39%
ATL Lantbrukets Affärstidning	360,000	0.35%

Gefle Dagblad	355,000	0.34%
Allehanda.se (Örnsköldviks Allehanda / Tidningen Ångermanland)	352,000	0.34%
Arbetarbladet	300,000	0.29%
Upsala Nya Tidning	292,000	0.28%
Metro Göteborg - Papperstidningen	274,000	0.26%
Blekinge Läns Tidning - Papperstidningen	267,000	0.26%
SVT Smålandsnytt	232,000	0.22%
Norrköpings Tidningar	222,000	0.21%
Norrländska Socialdemokraten	200,000	0.19%
Kvällsposten / City Malmö Lund (Expressen)	200,000	0.19%
SR Göteborg	186,000	0.18%
Vagabond (Sverige)	182,000	0.17%
Helsingborgs Dagblad - hd.se	179,000	0.17%
Smålandsposten - Papperstidningen	178,000	0.17%
Bohusläningen	164,000	0.16%
Hallands Nyheter	158,000	0.15%
Nerikes Allehanda	153,000	0.15%
Dalarnas Tidningar (Borlänge Tidning / Falukuriren / Mora Tidning / Nya Ludvika Tidning / Södra Dalarnes Tidning)	143,000	0.14%
Corren (Östgöta Correspondenten)	137,000	0.13%
TTELA	134,000	0.13%
Vestmanlands Läns Tidning	107,000	0.1%
Borås Tidning	105,000	0.1%
SR Östergötland	105,000	0.1%
Affärsvärlden	105,000	0.1%
Hela Hälsingland (Hudiksvalls Tidning / Ljusdals-Posten / Ljusnan / Söderhamnskuriren)	103,000	0.1%
Västerbottens Folkblad	98,000	0.9%
ICA Nyheter	94,000	0.9%
Skånska Dagbladet	94,000	0.9%
Smålandsposten	89,000	0.8%
Blekinge Läns Tidning	89,000	0.8%
Helagotland.se (gotlands tidningar / gotlands allehanda)	86,000	0.8%
Hallandsposten	83,000	0.8%
Barometern (Oskarshamns-Tidningen)	83,000	0.8%
Barometern - Papperstidningen	83,000	0.8%
Sundsvalls Tidning	78,000	0.7%
Norrbottens-Kuriren	76,000	0.7%

SR Halland	76,000	0.7%
Östersundsposten	72,000	0.7%
Kristianstadsbladet	71,000	0.6%
SR Västerbotten	69,000	0.6%
SR Kronoberg	61,000	0.5%
Norra Västerbotten (Norran)	61,000	0.5%
Dagen (Sverige)	58,000	0.5%
Dagens Samhälle	58,000	0.5%
Södermanlands Nyheter	57,000	0.5%
Nya Lidköpings-tidningen, NLT	57,000	0.5%
Norra Skåne	54,000	0.5%
SR Sjuhärad	54,000	0.5%
Läkartidningen	53,000	0.5%
Finansvärlden	52,000	0.5%
Ystads Allehanda	51,000	0.5%
Länstidningen Södertälje	50,000	0.4%
Sydöstran	45,000	0.4%
Länstidningen i Östersund	43,000	0.4%
Mobil	43,000	0.4%
Karlskoga-Kuriren	42,000	0.4%
Piteå Tidningen	41,000	0.4%
Östra Småland (Östran)	37,000	0.3%
Miljö & Utveckling	36,000	0.3%
Dagbladet (Sverige)	35,000	0.3%
Trelleborgs Allehanda	29,000	0.2%
Motala & Vadstena Tidning	28,000	0.2%
Västerviks Tidning	26,000	0.2%
Nya Folkbladet i Östergötland	25,000	0.2%
Tidningen Folket	21,000	0.2%
Tidningen Market	16,000	0.1%
Laholms Tidning	13,000	0.1%
Kyrkans Tidning	0	0%

SWEDWATCH

Rapporter publicerade av Swedwatch 2003-2009

	Ämne	Organisation	Fallstudie	Uppföljning
1	Pappersmassa i Indonesien	SNF	2003	
2	Svensk handel med Burma		2004	2005
3	Leksakstillverkning i Kina	FTC	2004	2005
4	Frukt, Chile & Sydafrika	LAG/SvKy	2005	2009
5	StoraEnso/Veracel i Brasilien	SNF	2005	
6	Clas Ohlson i Kina	FTC	2005	2006
7	Migrantarbetare i Saudiarabien	SvKy	2005	
8	Trelleborg i Sri Lanka	FTC	2005	2009
9	Assa Abloy Rumänien & Mexiko	FTC	2005	2007
10	Kaffe från Braslilien	SvKy/SNF	2005	
11	Sakhalin i Ryssland	SNF	2006	2006
12	Kakao i Västafrika	SvKy	2006	2009
13	Sandvik & Freeport i Papua	MJV	2006	2009
14	Varven i Kina	FTC	2006	
15	Clas Ohlson/Biltema	SNF/FTC	2006	2006
16	Landstingens inköp	FTC	2007	2008
17	Hemtextilier	SNF	2007	
18	Metaller i Kongo & Zambia	Make IT fair	2007	2008/2009
19	Stenimport från Kina		2008	
20	Lundin Mining i Kongo	Diakonia	2008	
21	Skanska i Amazonas	SvKy/LAG	2008	
22	Mobiler i Kina & Filiippinerna	Make IT fair	2008	2009
23	Klädimport	SNF	2008	
24	Assa Abloy på Västbanken	SvKy/Diakonia	2008	
25	Kaffecertifieringar i Guatemala & Brasilien	Utan Gränser		
26	Turism i Thailand & Brasilien	FTC	2008	
27	Etanolimport	SNF/SvKy/LAG	2009	
28	E-waste	Make IT fair	2009	
29	Tropiskt trä	SNF	2009	
30	Vägar till bättre arbetsliv	SvKy/FTC	2009	
31	Leksakstillverkning i Kina	FTC	2009	
32	Garverier och skor	SNF	2009	
33	Olaglig övertid i mobilfabriker	Makeitfair	2009	

SNF=Svenska Naturskyddsföreningen
SvKY=Svenska Kyrkan
FTC=Fair Trade Center
LAG=Latinamerikagrupperna
MJV=Miljöförbundet Jordens Vänner